

Αθροιστική Αξιολόγηση Θεματικών Πυλών: Μελέτη Περίπτωσης

Μαρία Μονόπωλη¹, Άννα Μάστορα²

*1 Βιβλιοθήκη, Τράπεζα της Ελλάδος, Πανεπιστημίου 21, 102 50, Αθήνα –
Βιβλιοθήκη, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ιερά Οδός 75, 118 55, Αθήνα*

*2 Εργαστήριο Ψηφιακών Βιβλιοθηκών και Ηλεκτρονικής Δημοσίευσης, Τμήμα
Αρχειονομίας-Βιβλιοθηκονομίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Ιωάννου Θεοτόκη 72, 49100, Κέρκυρα*

mmonopoli@bankofgreece.gr, mastora@ionio.gr

Στόχος της Έρευνας

- ◆ Η αξιολόγηση της Θεματικής Πύλης του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Γ.Π.Α.) (<http://asig.aua.gr>)
 - *Χρησιμότητα*: βαθμός ευκολίας και αποτελεσματικότητας στην εύρεση πληροφοριών από τους χρήστες
 - *Χρηστικότητα*: βαθμός στον οποίο καλύπτεται η πληροφοριακή ανάγκη του χρήστη με τις πληροφορίες που ανέκτησε κατά τη διαδικασία της αναζήτησης.

Θεματική Πύλη Γεωπονικών Επιστημών – Σύντομη Περιγραφή (1)

- ◆ Αποτελεί μια βάση δεδομένων, η οποία περιέχει ιστοσελίδες σχετικές με τις γεωπονικές και συναφείς επιστήμες, όπως: γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, τεχνολογία τροφίμων, γεωργική και πολιτική οικονομία, οικολογία, φυσική, χημεία, γεωλογία, βιολογία, βιοτεχνολογία, φυτοπαθολογία κ.ά.
- ◆ Υλοποίηση σε συνεργασία με την i-sieve technologies ΕΠΕ εταιρεία τεχνοβλαστό του Ινστιτούτου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Εθνικού Κέντρου Έρευνας Φυσικών Επιστημών ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

Θεματική Πύλη Γεωπονικών Επιστημών – Σύντομη Περιγραφή (2)

- ◆ Οι ενδιαφερόμενοι έχουν γρήγορη και άμεση πρόσβαση σε πηγές πληροφόρησης.
- ◆ Οι προσφερόμενες πηγές έχουν επιλεγεί, οργανωθεί και καταλογογραφηθεί.
- ◆ Ο στόχος της πύλης είναι να εντοπίζει ιστοσελίδες στο διαδίκτυο, οι οποίες καλύπτουν τις επιστημονικές και ερευνητικές ανάγκες του Γ.Π.Α. και να οργανώνει και αποθηκεύει τις παραπάνω πληροφορίες, έτσι ώστε να είναι προσβάσιμες για μελλοντική χρήση.

Θεματική Πύλη Γεωπονικών Επιστημών – Σύντομη Περιγραφή (3)

- ◆ Η πρόσβαση στην πύλη πραγματοποιείται μέσω του διαδικτύου (Internet) χωρίς τη χρήση κωδικού χρήστη και κωδικού πρόσβασης.
- ◆ Απώτερος στόχος είναι η συγκεκριμένη πύλη να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο πληροφοριών σε οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο σε γεωπονικά και συναφή θέματα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Μεθοδολογία Έρευνας – Σύνομη Περιγραφή (1)

- ♦ **Αθροιστική Αξιολόγηση (summative evaluation):** η διαδικασία αξιολόγησης που λαμβάνει χώρα στα τελικά στάδια ανάπτυξης ενός συστήματος ή μετά από την αρχική του διάθεση με σκοπό τη μέτρηση των επιδόσεών του σε πραγματικές λειτουργικές συνθήκες. Το πλεονέκτημα της αθροιστικής μεθόδου είναι ότι αποσκοπεί να διερευνήσει την επίτευξη των στόχων ενός πληροφοριακού συστήματος μετά την ολοκλήρωση της ανάπτυξής του.

Μεθοδολογία Έρευνας – Σύντομη Περιγραφή (2)

- ◆ Ένας τρόπος μελέτης της επίτευξης ή μη των στόχων είναι να εντοπιστούν και να καταγραφούν οι απόψεις και οι παρατηρήσεις των ατόμων που πρόκειται να χρησιμοποιήσουν το πληροφοριακό σύστημα. Η κριτική τους μπορεί να βοηθήσει στην περαιτέρω ανάπτυξη των υπηρεσιών του συστήματος και στον εντοπισμό πιθανών σημείων που χρειάζονται βελτίωση.

Μεθοδολογία Έρευνας – Σύντομη Περιγραφή (3)

- ◆ Ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο διαθέσιμο στο διαδίκτυο για περίοδο ενός (1) μήνα. Οι ερωτήσεις ήταν πολλαπλών επιλογών (κλειστές), πολλαπλών επιλογών με ελεύθερη έκφραση του ερωτώμενου (ανοικτές), ελεύθερης έκφρασης (ανοικτές) και πενταβάθμιας κλίμακας (κλειστές). Η χρήση των ανοικτών ερωτήσεων αποσκοπούσε στην αύξηση των πιθανοτήτων για περισσότερα ποιοτικά αποτελέσματα.
- ◆ Οι χρήστες που συμμετείχαν στη διεξαγωγή της έρευνας ήταν ακαδημαϊκά μέλη, φοιτητές και διοικητικό προσωπικό του Γ.Π.Α.

Μεθοδολογία Έρευνας – Ερωτηματολόγιο (1)

- ◆ *Γενικές Πληροφορίες: φύλο-ηλικία-ιδιότητα*
- ◆ *Συχνότητα Χρήσης*
- ◆ *Χρησιμότητα Πληροφοριών και Υπηρεσιών: αριθμός και αξιοπιστία πληροφοριών, κέρδος χρόνου, χρησιμότητα μεθόδων αναζήτησης και πλοήγησης, χρησιμότητα παρεχόμενων υπηρεσιών (απλή αναζήτηση, σύνθετη αναζήτηση, σάρωση, πρόσφατες ιστοσελίδες, προτείνετε ιστοσελίδες, η γνώμη σας, θησαυρός και ηλεκτρονική βοήθεια)*
- ◆ *Χρηστικότητα Υπηρεσιών: μέθοδοι αναζήτησης πληροφοριών, ευκολία εκμάθησης και χρήσης, παρουσίαση αποτελεσμάτων*
- ◆ *Μελλοντική Χρήση: χαρακτηρισμός πύλης, μελλοντική χρήση, πιθανοί ανασταλτικοί λόγοι χρήσης*

Αποτελέσματα – Γενικές Πληροφορίες

- ◆ 19 άτομα πήραν μέρος στην έρευνα
 - 57,9% ήταν άνδρες και 42,1% γυναίκες
 - 47,4% ήταν μεταπτυχιακοί φοιτητές, 31,6% διδακτικό προσωπικό (ΔΕΠ) και 21,1% διοικητικό προσωπικό
 - 63,2% ανήκε στην ηλικιακή ομάδα των 25-34, 15,8% στην ομάδα 35-44, 10,5% στην ομάδα 45-54 και 10,5% στην ομάδα 55-64
 - 26,3% προερχόταν από τη Διοίκηση, 15,8% από τη Φυτική Παραγωγή, 15,8% από τη Ζωική Παραγωγή, 15,8% από τη Γεωπονική Βιοτεχνολογία, 15,8% από την Αγροτική Οικονομία και Ανάπτυξη, 5,3% από την Αξιοποίηση Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής και 5,3% από το Γενικό Τμήμα.

Αποτελέσματα – Συχνότητα Χρήσης

- ◆ Η αξιολόγηση βασίστηκε κυρίως σε άτομα (63,2%) που χρησιμοποίησαν την υπηρεσία για **πρώτη φορά** προτού τους ζητηθεί να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο.
 - 21,1% των ερωτηθέντων είχε χρησιμοποιήσει την πύλη 1-2 φορές
 - 15,8% των ερωτηθέντων είχε χρησιμοποιήσει την πύλη 2-5 φορές.

Αποτελέσματα – Χρησιμότητα Πληροφοριών

- ◆ Αριθμός και αξιοπιστία πληροφοριών:
 - παρόλο που οι χρήστες είχαν πρόσβαση σε περιορισμένο αριθμό πληροφοριών, το 36,8% των ερωτηθέντων έμεινε πολύ ή σχεδόν πολύ ικανοποιημένο.
 - περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες δήλωσαν ότι η χρήση της πύλης θα τους βοηθούσε να κερδίσουν χρόνο για τον εντοπισμό πληροφοριών.

Αποτελέσματα – Χρησιμότητα Υπηρεσιών

- ◆ Η *Απλή αναζήτηση* θεωρήθηκε η πιο χρήσιμη υπηρεσία. Ακολουθούν: *Σύνθετη αναζήτηση* και *Πρόσφατες ιστοσελίδες*.
Λιγότερο χρήσιμες υπηρεσίες: *Σάρωση*, *Προτείνετε ιστοσελίδες*, *Η γνώμη σας*, *Ηλεκτρονική βοήθεια* και *Θησαυρός*.
 - *Απλή αναζήτηση*: αποτελεί κύρια προτίμηση πρώτων χρηστών και χρηστών που είχαν επισκεφτεί την πύλη προτού συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο. Πολύ σημαντική υπηρεσία για τους χρήστες που είχαν ξαναχρησιμοποιήσει την πύλη είναι η *Σάρωση*
 - *Σύνθετη αναζήτηση*: μεγαλύτερη προτίμηση έδειξαν οι χρήστες που την είχαν χρησιμοποιήσει και στο παρελθόν. Η ίδια ομάδα εξέφρασε ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις υπηρεσίες *Πρόσφατες ιστοσελίδες* και *Προτείνετε ιστοσελίδες*

Αποτελέσματα – Πιθανές Μέθοδοι Αναζήτησης και Πλοήγησης

Δημοφιλέστερη απάντηση: η αναζήτηση ή πλοήγηση με βάση το όνομα του συγγραφέα ή τις λέξεις-κλειδιά

Σημαντικές απαντήσεις: η αναζήτηση ή πλοήγηση με βάση τις λέξεις-κλειδιά και τους τελεστές της Boolean λογικής (*and, or, not*), τις λέξεις-κλειδιά αλλά σε συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες, και το όνομα του συγγραφέα αλλά σε συγκεκριμένες θεματικές κατηγορίες

Λιγότερο προτιμώμενη μέθοδος: η αναζήτηση ή πλοήγηση με βάση την ημερομηνία έκδοσης μιας ιστοσελίδας

Αποτελέσματα – Χρηστικότητα Μεθόδων Αναζήτησης και Πλοήγησης

- ♦ *Πρώτη προτίμηση: Απλή Αναζήτηση*
- ♦ *Δεύτερη προτίμηση: Σύνθετη Αναζήτηση*
- ♦ *Λιγότερο προτιμώμενη μέθοδος: Σάρωση*
 - *Χρήστες πρώτης φοράς: Απλή αναζήτηση (58,3%), 25,0% τη Σύνθετη αναζήτηση (25,0%) και 8,3% τη Σάρωση (8,3%).*
 - *Χρήστες που είχαν χρησιμοποιήσει την πύλη και στο παρελθόν: Σύνθετη αναζήτηση (42,9%) ενώ, η Απλή αναζήτηση και η Σάρωση προτιμήθηκαν εξίσου σε ποσοστό 28,6%.*

Αποτελέσματα – Ευκολία Εκμάθησης και Χρήσης

- ♦ *Πρώτη προτίμηση:* Απλή Αναζήτηση και Η Γνώμη σας
- ♦ *Ακολουθούν:* Σύνθετη αναζήτηση, Προτείνετε ιστοσελίδες, Πρόσφατες ιστοσελίδες, Σάρωση και Ηλεκτρονική βοήθεια
- ♦ *Λιγότερο εύχρηστη υπηρεσία:* Θησαυρός
- ♦ Σχετικά με τα άτομα που χρησιμοποίησαν την πύλη για πρώτη φορά και αυτά που είχαν προγενέστερη σχετική εμπειρία, η έρευνα έδειξε ότι η Απλή αναζήτηση αποτελεί την πιο εύχρηστη υπηρεσία και για τις δύο ομάδες ατόμων.

Αποτελέσματα – Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- ◆ Ο τρόπος παρουσίασης των αποτελεσμάτων αποτελείται από:
 - *Τίτλο σελίδας, λέξεις-κλειδιά, URL, τελευταία ημερομηνία που ανακτήθηκε η ιστοσελίδα και δυνατότητα πρόσβασης στην πλήρη εγγραφή.*
 - *Η πλήρης εγγραφή παρέχει τις παρακάτω πληροφορίες: θεματική ενότητα, τίτλο σελίδας, λέξεις-κλειδιά, γλώσσα πηγής, τύπος εγγράφου, παραδείγματα σχετικών φράσεων και URL.*
- ◆ Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων χαρακτήρισε πολύ αποδεκτό τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων.
- ◆ Οι ερωτηθέντες που είχαν χρησιμοποιήσει την πύλη και στο παρελθόν φάνηκαν περισσότερο ικανοποιημένοι με τη παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε σχέση με αυτούς που την επισκέφτηκαν για πρώτη φορά.

Αποτελέσματα – Μελλοντική Χρήση (1)

- ◆ Χαρακτηρισμός της Πύλης ως μια χρήσιμη πηγή πληροφοριών αλλά θα πρέπει:
 - να εμπλουτιστεί με περισσότερες πληροφορίες
 - να βελτιωθεί η δομή της σύνθετης αναζήτησης
 - να εμπλουτιστεί με ελληνικές ιστοσελίδες
- ◆ Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων φάνηκε θετική στη χρήση της πύλης στο μέλλον

Αποτελέσματα – Μελλοντική Χρήση (2) Πιθανοί ανασταλτικοί λόγοι χρήσης

- ♦ ο περιορισμένος όγκος πληροφοριών (10,5%)
- ♦ η καθυστέρηση στην ταχύτητα σύνδεσης στο διαδίκτυο
- ♦ η ελλιπής γνώση στον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών (5,3%)
- ♦ η δυσκολία στον τρόπο αναζήτησης και πλοήγησης ή η μη παροχή λειτουργιών (αναζήτησης ή σάρωσης) που θα επιθυμούσαν (5,3%)
- ♦ η ελλιπής γνώση στον τρόπο πλοήγησης γενικότερα στη θεματική πύλη
- ♦ η έλλειψη ηλεκτρονικής βοήθειας
- ♦ η έλλειψη δυνατότητας 24ώρης πρόσβασης στη θεματική πύλη (10,5%)
- ♦ η έλλειψη πρόσβασης από χώρους εκτός του Πανεπιστημίου (15,8%)
- ♦ η δυσκολία στην πλοήγηση της θεματικής πύλης
- ♦ η τακτική αδυναμία σύνδεσης με κάποιες ιστοσελίδες (42,1%)
- ♦ η απομνημόνευση κωδικού χρήστη (username) και κωδικού πρόσβασης (password) (5,3%)

Μελλοντική Έρευνα (1)

- ♦ Η αρνητική ή/και θετική κριτική των χρηστών βοήθησε στον εντοπισμό σημείων που η πύλη χρειαζόταν βελτίωση ή περαιτέρω ανάπτυξη.
- ♦ Η αξιολόγηση δεν μπορεί να αποτελέσει στοιχείο γενίκευσης για το πώς όλα τα μέλη του Πανεπιστημίου θα εκτιμούσαν την πύλη. Αποτελεί, εντούτοις, μια πρώτη προσπάθεια εντοπισμού πιθανών σημείων που χρειάζονται περαιτέρω ανάπτυξη ή διόρθωση καθώς και εκτίμησης για το πώς σχολιάζουν τις θεματικές πύλες τα μέλη του Πανεπιστημίου. Είναι σίγουρο ότι θα ακολουθήσουν περισσότερες αξιολογήσεις για να εκτιμηθεί τόσο η γενική εικόνα της πύλης όσο και συγκεκριμένες παρεχόμενες υπηρεσίες.

Μελλοντική Έρευνα (2)

- ◆ Σημαντικό αποτέλεσμα αποτελεί το γεγονός ότι η χρήση της πύλης διαφέρει σε κάποια σημεία μεταξύ των χρηστών που είχαν χρησιμοποιήσει την πύλη και στο παρελθόν και αυτών που τη χρησιμοποίησαν για πρώτη φορά προτού τους ζητηθεί να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο. Πιθανότατα θα χρειαστεί περαιτέρω έρευνα για να εξακριβωθεί εάν αποτελεί ένα τυχαίο γεγονός ή μια γενικότερη εικόνα των σημερινών χρηστών.
- ◆ Θα χρησιμοποιηθούν και άλλες μέθοδοι αξιολόγησης πληροφοριακών συστημάτων, όπως συνεντεύξεις, παρατηρήσεις και αναλύσεις στατιστικών στοιχείων χρήσης ώστε να εξασφαλιστεί όσο γίνεται η αντικειμενικότητα και αξιοπιστία των αποτελεσμάτων.

Σας ευχαριστούμε πολύ για την
προσοχή σας!

<http://asig.aua.gr>